

ПРО НАУКОВУ І НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ ІМЕНІ ІВАНА ЗЯЗЮНА НАПН УКРАЇНИ У 2019-2023 РР. ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ

За результатами наукової доповіді на засіданні Президії Національної академії педагогічних наук України, 19 грудня 2024 р.

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6242>

ЛУК'ЯНОВА

Лариса Борисівна

доктор педагогічних наук,
професор, член-кореспондент
НАПН України, директор
Інституту педагогічної освіти
і освіти дорослих імені Івана
Зязюна Національної академії
педагогічних наук України,
м. Київ, Україна

Анотація. У статті висвітлено основні результати наукової і науково-організаційної діяльності Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих (ІПООД) імені Івана Зязюна НАПН України за 2019-2023 рр. та окреслено перспективи його розвитку.

Акцентовано увагу, що діяльність Інституту спрямована на співпрацю з Комітетом Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, Директоратом фахової передвищої, вищої освіти МОН України, Державною службою якості освіти України, закладами вищої освіти України, громадськими організаціями з метою висвітлення, поширення й практичного використання результатів наукових досліджень.

У статті зазначено, що наукова і науково-організаційна діяльність у звітний період здійснювалася в Інституті на трьох рівнях: міжнародному, міжгалузевому та інституційному. Зміст діяльності на усіх рівнях візуалізовано за 5 напрямками: науково-організаційному (підготовка законопроектів та їх експертиза, співпраця з науковими установами НАН України, галузевими академіями наук України, спільна діяльність з науковими установами НАПН України тощо); науково-методичному (координація діяльності об'єднання інституцій-партнерів «Педагогічна синергія», надання консультативної допомоги щодо удосконалення змісту освіти в якості експертів, членів робочих груп МОН України, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, обґрунтування концепцій, тенденцій, моделей тощо); експериментальному (взаємодія з освітніми закладами, установами, організаціями, на базі яких проводилась експериментальна робота); міжнародному (наукова співпраця з зарубіжними дослідницькими установами, міжнародними організаціями та закладами вищої освіти країн Європи); науково-просвітницькому (розширення педагогічного партнерства, просвітницької, освітньої діяльності з проблем національної ідентичності суспільства й особистості, формування україноцентричних цінностей у різних категорій населення).

Додатково конкретизовано діяльність Інституту за окремими напрямками. Зокрема представлено співпрацю Інституту з Державною службою якості освіти України; схарактеризовано започатковану співпрацю з вищими військовими навчальними закладами. Окрему увагу у доповіді приділено діяльності Інституту в умовах воєнного стану.

Презентовано видавничу і проектну діяльність Інституту.

Окреслено 5 стратегічних напрямів подальшого розвитку ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України: спрямування діяльності на формування нових підходів до організації партнерства у національному та зарубіжному науковому просторі в умовах нестабільності і невизначеності; підготовка проектів законодавчих і нормативно-правових актів

з проблем педагогічної освіти і освіти дорослих; розширення співпраці з міністерствами, відомствами, територіальними громадами з питань освіти, освіти впродовж життя, а також розвиток співпраці з міжнародними організаціями; започаткування нових практико орієнтованих напрямів досліджень з проблем педевтології, андрагогіки; поглиблення мережевої взаємодії Інституту з закладами післядипломної освіти; громадськими організаціями, центрами освіти дорослих.

Ключові слова: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, наукова, науково-організаційна діяльність; напрями діяльності; співпраця; науковий простір.

У 2021 р. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна Національної академії педагогічних наук України отримав Свідоцтво про державну атестацію наукової установи строком на 5 років й увійшов до I класифікаційної групи.

В Інституті працює 40 наукових співробітників, із них: 1 — дійсний член НАПН України, 2 — члени-кореспонденти НАПН України, 23 — доктори наук, 16 — кандидатів наук, 1 особа без наукового ступеня. Про високий рівень співробітників Інституту свідчить їх участь у міжнародній експертній діяльності Ради Європи; членство у Національному агентстві із забезпечення якості вищої освіти; членство в експертній групі МОН України з оцінювання ефективності діяльності за науковим напрямом соціогуманітарних наук; а також участь у консультативній групі з підготовки відкритого конкурсу серед закладів вищої освіти з розроблення освітніх програм підготовки вчителів.

Діяльність Інституту спрямована на співпрацю з Комітетом Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, Директоратом фахової передвищої, вищої освіти МОН України, Державною службою якості освіти України, вищими закладами освіти України, громадськими організаціями з метою висвітлення, поширення й практичного використання результатів наукових досліджень.

Упродовж звітної періоду наукові дослідження виконувалися за напрямами: «Вища освіта», «Освіта дорослих, Педагогічна освіта», «Прикладна психологія. Професійна й організаційна психологія».

Загалом у звітний період виконувалося 14 фундаментальних і прикладних наукових досліджень. Усі дослідження є актуальними, мають наукову і практичну значущість для інноваційного розвитку теорії і практики педагогічної освіти та навчання впродовж життя, відзначаються новизною підходів до розв'язання відповідних проблем, проводяться згідно з вимогами до організації наукової діяльності в НАПН України. Кінцеві результати досліджень представлено у науковій, виробничо-практичній, навчальній, довідковій продукції.

Наукову і науково-організаційну діяльність у звітний період візуалізовано на трьох рівнях: міжнародному, міжгалузевому та інституційному, що уможливорює ефективну мережеву взаємодію.

Зміст діяльності на усіх рівнях здійснювався за 5 напрямками.

Вагомим внеском у розвиток сучасної педагогічної науки за науково-організаційним напрямом

є підготовка інформаційно-аналітичних матеріалів, зокрема для Офісу Президента України, МОН України, участь у підготовці законопроектів, зокрема проекту Закону України «Про освіту дорослих», його експертизи та підготовці для розгляду у Верховній Раді України; участь у підготовці інших проектів законів України; підготовка пропозицій щодо повоєнної розбудови освіти різних категорій дорослого населення в Україні; розроблення кваліфікаційної характеристики професії «Андрагог» та внесення її у Національний класифікатор України «Класифікатор професій», підготовка її Стандарту.

Суттєве значення у контексті діяльності за цим напрямом має співпраця з науковими установами НАН України, галузевими академіями наук України, а також спільна діяльність з науковими установами НАПН України.

У межах науково-методичного напрямку відбувалася координація діяльності об'єднання Інституцій-партнерів «Педагогічна синергія», науково-методичне консультування спільних лабораторій та моніторинг освітніх потреб науково-педагогічних працівників, підвищення кваліфікації для вітчизняних і зарубіжних партнерів. Надання консультативної допомоги щодо удосконалення змісту освіти в якості експертів, членів робочих груп МОН, НАЗЯВО, державних органів виконавчої влади.

Науково-методична діяльність у звітному періоді передбачала виявлення закономірностей, обґрунтування концепцій, тенденцій, моделей; було визначено сукупність наукових принципів, критеріїв, методів і технологій, а розроблено методики та підготовлено програми для різних категорій пед. працівників. Розроблено і проводиться цикл відкритих лекцій з елементами майстер-класу, зокрема «Педагогіка зраненого серця: як організувати взаємодію з дітьми в умовах війни» для вчителів Київської та інших областей України.

Наукові здобутки апробуються у процесі експериментальної роботи (експериментальний напрям), масштаби якої у звітному періоді значно розширилися. Завершено 12 планових та 2 позапланових експериментів. Загальна кількість експериментальних освітніх закладів, установ, організацій, на базі яких проводилась експериментальна робота, становить 61, з яких: 30 — заклади вищої освіти; 5 — заклади післядипломної педагогічної освіти; 12 — закладів загальної середньої освіти; 4 заклади фахової перед вищою освітою; 14 — інші заклади, установи і організації.

Виконанню науково-дослідних робіт в Інституті сприяло укладання 60 угод про співробітництво.

Важливим напрямом діяльності Інституту є наукова співпраця з зарубіжними дослідницькими установами, міжнародними організаціями та закладами вищої освіти країн Європи, з якими підписано угоди і відбувається активна дослідницька діяльність. Важливий її здобуток — реалізація міжнародних проектів (у 2019-2023 рр. Інститут брав участь у 8 міжнародних проектах).

Спільні дослідження проводилися з Департаментом освіти м. Варшава та закладами вищої освіти Польщі, Чехії та Словаччини.

Інститут активно співпрацює з міжнародними організаціями, зокрема: DVV International — Інститутом з Міжнародного Співробітництва Німецької Асоціації Народних Університетів, Асоціацією міжнародної освіти, Європейським співтовариством з досліджень у галузі освіти дорослих, Міжнародним співтовариством порівняльних

досліджень в освіті дорослих, Інститутом технологій експлуатації (Польща), Академією спеціальної педагогіки імені Марії Гжегожевської у Варшаві (Польща), Сучавським університет «Штефан чел Маре» (Румунія) та іншими освітніми закладами і установами.

В Інституті діє Кафедра ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта XXI століття», яка розпочала свою роботу відповідно до Угоди між ЮНЕСКО та Національною академією педагогічних наук України від 25 жовтня 2016 р.

Колективом Інституту здійснюється активна науково-просвітницька діяльність. Зокрема у 2022 р. в Інституті створено первинний осередок Громадського об'єднання «Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка», мета якого є розширення педагогічного партнерства, просвітницької, освітньої діяльності з проблем національної ідентичності суспільства й особистості, формування україноцентричних цінностей у різних категорій населення. Відбувається плідна співпраця з Громадською спільнотою УАОД, територіальними громадами.

Конкретизуємо додатково діяльність Інституту за окремими напрямками. У 2021 р. Інститут ініціював створення «Об'єднання інституцій-партнерів «Педагогічна синергія», що об'єднало вісім закладів вищої педагогічної освіти та наш Інститут. Провідна мета об'єднання полягала у проведенні спільних досліджень, наукових проєктів, програм та інших форм діяльності, що сприяють вдосконаленню професійної підготовки вчителя. У цьому ж напрямі відбувається співпраця Інституту із ЗВО у трьох спільних науково-методичних лабораторіях з питань професійного розвитку та саморозвитку вчителя, удосконалення психолого-педагогічної взаємодії і педагогічної майстерності вчителя, розвитку освіти дорослих.

З 2019 р. триває співпраця Інституту з державною службою якості освіти України. У серпні 2020 р. спільно з Управлінням ДСЯО у Київській

області підготували 48 регіональних експертів. Співробітники Інституту беруть участь у двох робочих групах ДСЯО.

У звітний період було започатковано й набула розвитку співпраця з вищими військовими навчальними закладами, зокрема підписано угоди про співпрацю з ВВНЗ. Серед них: Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького; Київський інститут Національної гвардії України; Академія Державної пенітенціарної служби, Національний університет оборони України. Напрямок має назву педагогізація військової освіти, у межах якого відбувається моніторинг освітніх потреб викладачів ВВНЗ; корпоративне навчання і консультування викладачів ВВНЗ, проводяться спільні заходи.

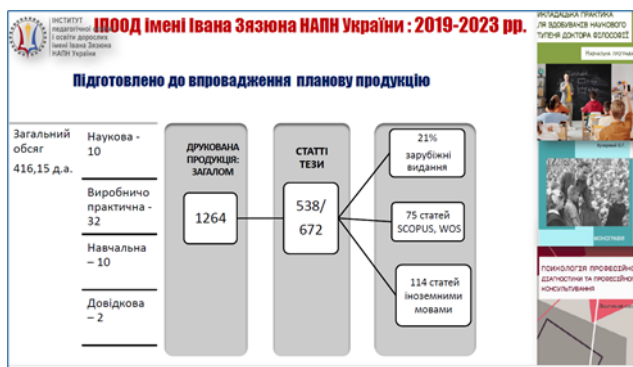
На базі Інституту діє Центр освіти дорослих, підструктурами якого є: Центр підвищення кваліфікації (для працівників закладів вищої освіти України всіх рівнів акредитації, керівників і фахівців навчальних центрів підприємств, організацій та установ, персоналу центрів освіти дорослих, громадських активістів); Психологічний консультативно-тренінговий центр з надання психологічної допомоги різним категоріям дорослого населення, зокрема індивідуально-психологічних консультацій для наукових, науково-педагогічних працівників, інших категорій населення, проведення психодіагностичних занять з профорієнтації та професійного самовизначення, тренінгів особистісного розвитку тощо; Центр педагогічної

майстерності з метою сприяння розвитку та саморозвитку педагогічних працівників. У 2021 р. створено Центр андрагогічної майстерності.

На окрему увагу заслуговує напрям «Діяльність Інституту в умовах воєнного стану». Науковці Інституту брали участь у діяльності Національної ради з відновлення України від наслідків війни. У межах означеної діяльності запроваджено волонтерський проєкт «Психологічні Сили України» з метою надання психологічної допомоги різним категоріям населення України, зокрема тимчасово переміщеним особам. Було проведено 20 заходів за участю провідних психологів України.

У звітний період вченими Інституту підготовлено до впровадження 54 одиниці планової продукції. Опубліковано 538 статей та 672 тези, 21 % статей опубліковано у зарубіжних виданнях, іноземними мовами та у виданнях Scopus, Web of Science.

Результати наукових досліджень у 2019-2023 рр. упроваджувалися у 89 об'єктах. В Інституті здійснюється систематична робота з моніторингу якості впровадження результатів науково-дослідних робіт. На сайті Електронної бібліотеки НАПН України зафіксовано майже 1,1 млн завантажень користувачами наукової продукції. В Електронній бібліотеці НАПН України розміщено понад 1 тис. ресурсів. За даними Google Академія загальний «індекс Гірша» Інституту — 79, а i10-індекс — 423.

Інститут є засновником та співзасновником п'яти періодичних фахових видань: «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи», Вісник Кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіти XXI століття»; «Порівняльна професійна педагогіка» спільно з Хмельницьким національним університетом; «Естетика і етика педагогічної дії» спільно з Полтавським національним педагогічним університетом імені В.Г. Короленка; «Імідж сучасного педагога» спільно з Полтавським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти, що входять до Переліку наукових фахових видань України у галузі «Педагогічні науки» (категорія «Б»), чотири з них — до міжнародних наукометричних баз даних.

Науковці Інституту є членами редакційних колегій вітчизняних і зарубіжних видань, зокрема, 2 — у періодичних виданнях, що індексуються у наукометричних базах даних Scopus/WOS, усі доктори наук є членами редакційних колегій наукових фахових видань України); один науковець є членом наукової ради 5 фахових видань Республіки Польща; спільно з науковцями Республіки Польща видається одне періодичне видання.

У 2020-2023 рр. науковці Інституту брали участь у конкурсах з виконання наукових досліджень (розробок) Національного фонду досліджень України, розроблено і подано на конкурс п'ять проєктів, з них два стали переможцями: у 2020-2021 рр. проєкт «Психологічна підтримка літніх осіб у період карантину»; у 2023-2024 рр. виконувався проєкт «Максимізація ефективності

ресурсів змішаного навчання в закладах вищої педагогічної освіти у воєнний час та повоєнного відновлення України».

Значна увага приділяється підготовці наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. З вересня 2016 р. на підставі ліцензії МОН України відбувається підготовка докторів філософії за 2 освітньо-науковими програмами. Впродовж 2019-2023 років в Інституті у 2 спеціалізованих вчених радах було захищено 69 дисертацій.

Впродовж п'яти років Інститут був організатором та співорганізатором 286 заходів різного рівня, з яких 62 — міжнародних. Визнання серед наукової педагогічної громадськості здобули циклічні заходи — міжнародні: українсько/польські і польсько/українські форуми; науково-практичні конференції.

Наукова продукція експонувалася на міжнародних виставках. Отримано 13 золотих медалей, 14 дипломів, 96 сертифікатів.

Висвітлення результатів діяльності Інституту здійснюється на офіційному сайті, на сайтах НАПН України, соціальній мережі Facebook, Електронній бібліотеці НАПН України та Інституту.

З 2022 р. діє **Освітній хаб «ІПООД hab»** — сучасний освітній онлайн простір самореалізації, саморозвитку та самовдосконалення для різних категорій дорослого населення та усіх зацікавлених у власному неперервному професійному розвитку, який включає 11 хабів за різними тематичними напрямками.

Це короткий огляд діяльності Інституту, який не вичерпує зробленого за цей період. Таким чином, завдання заплановані до виконання у звітний період, виконано.

Стратегічними напрямками подальшого розвитку ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України є:

- Спрямовування діяльності на формування нових підходів до організації партнерства у національному та зарубіжному науковому просторі в умовах нестабільності і невизначеності.

- Підготовка проектів законодавчих і нормативно-правових актів з проблем педагогічної освіти і освіти дорослих.

- Розширення співпраці з міністерствами, відомствами, територіальними громадами з питань освіти, освіти впродовж життя, а також розвиток співпраці з міжнародними організаціями.

- Започаткування нових практико орієнтованих напрямів досліджень з проблем педевтології, андрагогіки.

- Поглиблення мережевої взаємодії Інституту з закладами післядипломної освіти; громадськими організаціями, центрами освіти дорослих.

Висловлюємо глибоку вдячність усьому колективу Інституту за самовіддану працю і внесок у розвиток української науки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Андреев, М., Бахрушин, В., Лук'янова, Л., & Панич, О. (ред.). (2021). *Державна політика у сфері освіти дорослих в Україні. Звіт за результатами дослідження*. Київ: Представництво DVV International в Україні, 75 с. https://www.dvv-international.org.ua/fileadmin/files/eastern-neighbors/Ukraine_pics/Ira/Publications/State_policy_web.pdf
- Аніщенко, О.В. (2023). Інновації у неформальній освіті педагогів: центри андрагогічної майстерності. У І.О. Кучинська, В.В. Федорчук, О.М. Дутко (Ред.). *Інновації в освіті: закономірності, тренди, потреби: збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції. 28 березня 2023 року* (с. 8-13). Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/7183>
- Вовк, М.П. (2023). Актуалітети рідномовної освіти в умовах воєнного часу (про результати проведення щорічного вебінару «Рідномовна і багатомовна освіта у контексті сталого розвитку» до Міжнародного дня рідної мови 2023). *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 5(1). С. 1-7. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5102>
- Грищенко, Ю.В., & Філіпчук, Н.О. (2022). *Зміст і методичні засади організації психолого-педагогічної практики у закладах вищої педагогічної освіти: науково-методичні рекомендації*. Кропивницький: Імекс-ЛТД. <https://lib.iitta.gov.ua/731774/>
- Кремень, В.Г. (ред.), Луговий, В.І., Саух, П.Ю. Драч, І.І. Слюсаренко, О.М., Скиба, Ю.А., Жабенко, О.В., Калашнікова, С.А., Таланова, Ж.В., Петров, О.М., Оржель, О.Ю., Рогойло, І.Ю. & Набок, М.В. (2023). *Вища освіта України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення: виклики і відповіді: науково-аналітична доповідь*. Київ: Педагогічна думка, 172 с. <https://doi.org/10.37472/NAES-IHED-2023>
- Лук'янова, Л.Б., Авшенюк, Н.М., & Аніщенко, О.В. (2024). *Професійний стандарт «Андрагог»*. Київ:

- Талком, 24 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743826/>
- Лук'янова, Л.Б., Вовк, М.П., Соломаха, С.О., & Грищенко, Ю.В. (2023). *Практична підготовка майбутніх педагогів у закладах вищої педагогічної освіти*: науково-аналітична доповідь (Н.Г. Ничкало, ред.). Київ: Букрек, 70 с. <https://lib.iitta.gov.ua/735301/>
- Лук'янова, Л.Б., Лянной, Ю.О., Семенов, О.М., & Вовк, М.П. (2023). *Фахова практика вчителя: національний досвід та європейські цінності*: посібник. Київ: Талком, 238 с. <http://surl.li/loheth>
- Лук'янова, Л.Б., Лянной, Ю.О., Семенов, О.М., & Вовк, М.П. (2023). Педагогічне партнерство як чинник якісної практичної підготовки майбутніх педагогів в умовах воєнних реалій: Досвід узаємодії Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України та Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 5(2), 1-15. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5206>
- Ничкало, Н.Г., Лук'янова, Л.Б., Філіпчук, Г.Г., Комаровська, О.А., & Вовк, М.В. (ред.). (2023). *Розвиток сучасної мистецько-педагогічної освіти: національний і європейський контекст*: монографія. Сучава. <http://ipood.com.ua/e-library/monografi/rozvitok-suchasno-mistecko-pedagogichno-osviti-nacionalniy-i-evropeyskiy-kontekst/>
- IPOOD hab. (n.d.). *Об'єднання інституцій-партнерів «Педагогічна синергія»*. <https://ipoodhab.com/pedagogical-synergy>

ON THE SCIENTIFIC AND SCIENTIFIC-ORGANISATIONAL ACTIVITIES OF THE IVAN ZIAZIUN INSTITUTE OF PEDAGOGICAL AND ADULT EDUCATION IN 2019-2023 AND PROSPECTS FOR ITS DEVELOPMENT

*Scientific report at the meeting of the Presidium of the National Academy of Educational Sciences of
Ukraine on December 19, 2024*

Larysa Lukianova

*DSc in Pedagogy, Professor, Corresponding Member of NAES of Ukraine, Director, Ivan Ziaziun
Institute of Pedagogical and Adult Education of the National Academy of Educational Sciences of
Ukraine, Kyiv, Ukraine*

Abstract. *The article highlights the main results of the scientific and scientific-organisational activities of the Ivan Ziaziun Institute of Pedagogical and Adult Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine for 2019-2023 and outlines the prospects for its development.*

It is emphasised that the Institute's activities are aimed at cooperation with the Verkhovna Rada Committee on Education, Science and Innovation, the Directorate of Professional Higher Education of the Ministry of Education and Science of Ukraine, the State Education Quality Service of Ukraine, higher education institutions of Ukraine, and public organisations with a view to highlighting, disseminating and practically using the results of scientific research.

The article notes that the scientific and organisational activities in the reporting period were carried out at the Institute at three levels: international, intersectoral and institutional. The content of activities at all levels is visualized in 5 areas: scientific and organisational (preparation of draft laws and their examination, cooperation with scientific institutions of the National Academy of Sciences of Ukraine, branch academies of sciences of Ukraine, joint activities with scientific institutions of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, etc.); scientific and methodological (coordination of the activities of the association of partner institutions 'Pedagogical Synergy', provision of advisory assistance on improving the content of education as experts, members of working groups of the Ministry of Education and Science of Ukraine, the National Agency for Quality Assurance in Higher Education, substantiation of concepts, trends, models, etc.); experimental (interaction with educational institutions, institutions, organisations on the basis of which experimental work was carried out); international (scientific cooperation with foreign research institutions, international organisations and higher education institutions in Europe); scientific and educational (expansion of pedagogical partnership, educational and awareness-raising activities on the problems of national identity of society and the individual, formation of Ukraine-centric values in different categories of the population).

In addition, the activities of the Institute in certain areas are specified. In particular, the cooperation of the Institute with the State Education Quality Service of Ukraine is presented; the initiated cooperation with higher military educational institutions is described. Special attention is paid to the activities of the Institute under martial law.

The publishing and project activities of the Institute are presented.

The author outlines 5 strategic directions for the further development of the Ivan Ziaziun Institute of Pedagogy and Psychology of NAES of Ukraine as follows: focusing on the formation of new approaches to organising partnerships in the national and foreign scientific space in conditions of instability and uncertainty; preparation of draft legislative and regulatory acts on the problems of teacher education and adult education; expanding cooperation with ministries, departments, territorial communities on education, lifelong learning, as well as developing cooperation with international organisations; launching new practice-oriented research areas on the problems of pedeutology, andragogy; deepening networking of the Institute with postgraduate education institutions; public organisations, adult education centres.

Keywords: *Ivan Ziaziun Institute of Pedagogical and Adult Education of NAES of Ukraine, scientific, scientific and organisational activities; areas of activity; cooperation; scientific space.*

Дата публікації: 31 грудня 2024 р.